

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 0:	In den beginne...	2
	Structuur	3
	Bibliotheek	6
	Ontwikkelen	6
	Exporteren, Presentatie, Afdrukken en Web	6
	Locatie Catalogus	7
	Nog geen catalogus	8
	Fotobestanden op één schijf, catalogus op C-schijf	8
	Fotobestanden op verschillende schijven, catalogus op C-schijf	9
	Het archief verhuizen	9
	Stapsgewijs beginnen	10
	Samenvatting	11
Hoofdstuk 1:	RAW – een introductie	12
	Geschiedenis en aard	13
	Voor- en nadelen van RAW	15
	Nadelen	18
	Samenvatting	20
Hoofdstuk 2:	Kennismaken met Lightroom 3	22
	Mogelijkheden	23
	Bibliotheek	26
	Ontwikkelen	26
	Presentatie, Afdrukken en Web	28
	Onmogelijkheden	28
	Interface	29
	Personaliseren en voorkeuren	33
	Samenvatting	35

Hoofdstuk 3:	De Bibliotheek: foto's importeren	36
	Soorten bestandstypen	38
	Importeren	39
	Importeren vanaf de camera, kaartlezer of vaste schijf	40
	Het paneel Bron	42
	Voorvertoonvak	42
	Het paneel Bestandsafhandeling	44
	Paneel Wijzigen van de bestandsnaam	45
	Paneel Toepassen tijdens het importeren	45
	Paneel Bestemming	48
	Foto's van schijf importeren	49
	Vastleggen via tethering	51
	Automatisch importeren	52
	Importeren vanuit een Lightroom Catalogus	55
	De praktijk	56
	Back-up	56
	Map- en bestandsnamen	56
	Een selectie importeren	57
	Voorvertoningen maken	59
	Importeerstappen in het kort	59
Hoofdstuk 4:	Werken met de Bibliotheek	62
	Onderdelen van de Bibliotheek	63
	Linkerhoofdpaneel	63
	Rechterhoofdpaneel	65
	Filmstrip	65
	Werkbalk Bibliotheek	66
	Kennismaken met de Bibliotheek	67
	Selecteren en weggooien	68
	De eerste selectie	69
	De tweede selectie	70
	Andere manieren om foto's te filteren	74
	Volgende ronde?	75
	Snelle verzamelings	75
	Doelverzameling	78
	Verdere verfijning met stapels en kleurlabels	78

Trefwoorden, woorden om beter te kunnen vinden	82
Trefwoorden toevoegen	82
Trefwoordtags	84
Hiërarchisch onderverdelen	84
Trefwoorden bij importeren hiërarchisch toevoegen	85
Spuitsbus	86
Trefwoorden verder toevoegen en organiseren	87
Slepen	88
Trefwoordenset	90
Suggesties voor trefwoorden	90
Snel ontwikkelen	91
Uitklappen dat paneel!	91
Snel ontwikkelen en Vergelijkingsweergave	91
Bestanden van Lightroom	93
Sidecarbestanden	95
Metagegevens niet in sync	96
Catalogusbestanden en het subpaneel Catalogus	97
Meer catalogussen	97
Catalogusinstellingen	98
Subpaneel Mappen	99
Ordenen	99
Foto of map kwijt?	100
Uw eigen verzamelingen	100
Slimme verzameling	101
Domme verzameling	102
Metagegevens	102
Opnamedatum aanpassen	103
GPS	104
Werken met de Filterbalk	105
Zoeken op TIFF-bestanden	106
Zoeken op sluitertijd	106
Subpaneel Services voor publiceren	107
Samenvatting	110

Hoofdstuk 5:	Ontwikkelen	112
	Panelen	113
	Histogram	114
	Bijsnijden en lokale aanpassingen	115
	Standaard	120
	Kleurtintcurve	123
	HSL/Kleur/Zwart-wit	125
	Gesplitste tinten	126
	Details	127
	Lenscorrecties	129
	Effecten	130
	Camerakalibratie	131
	Samenvatting	131
	Case: landschap in ontwikkeling	132
	Eigen inzichten	132
	Cameraprofiel	133
	Basisaanpassingen	134
	Witbalans	135
	Gegradueerd filter	137
	Aanpassingspenseel	139
	Lenscorrecties	140
	Uitsnijdbedekking	140
	Zwart-wit	141
	Samenvatting	142
	Case: toonschaal aanpassen met de Kleurtintcurve	144
	Kenmerken van de Kleurtintcurve	144
	Subpaneel Standaard	145
	Kleurtintcurve	146
	Samenvatting	148
	Case: portret	150
	Verzamelingen	150
	Groepsgewijze algemene aanpassingen	150
	Lokale afzonderlijke aanpassingen	155
	Samenvatting	161
	Case: architectuur	163
	Aandachtspunten	163
	Belichting, kleur en detail	164
	Geometrie	166
	Samenvatting	167

Case: omzetten in zwart-wit	169
Standaardzwart-wit	169
Speciaal zwart-wit	173
Case: vignet	174
Case: lokaal zwart-wit	175
Conclusie	176
Hoofdstuk 6: Foto's exporteren	178
Dialogvenster Bestanden exporteren	179
Exporteren naar vaste schijf	180
Exportlocatie	180
Bestandsnaamgeving	181
Bestandsinstellingen	181
Afbeeldingsgrootte	181
Uitvoer verscherpen	182
Metagegevens	182
Watermerken	182
Nabewerking	183
Automatiseren van handelingen en instellingen	183
Voorinstelling	183
Nabewerking	185
Exporthandelingen met Photoshop-droplets	185
Naar dvd of cd	187
Plug-ins voor export	187
Plug-ins toevoegen	187
Exporteren naar Flickr	190
Hoofdstuk 7: Foto's buiten Lightroom bewerken	192
Externe editors instellen	193
De voorkeuren	193
Tweede editor	194
Heen naar Photoshop en terug naar Lightroom	196
Vier speciale handelingen	197
Openen als slim object in Photoshop	198
Panorama's vanuit Lightroom	198
HDR-foto's vanuit Lightroom	203
Lagen in Photoshop	205
Andere editors	205
Terug in de Lightroom Bibliotheek?	206

Hoofdstuk 8:	Presentatie	208
	Verzameling	209
	Algemeen	210
	Case: fotorand	214
	Watermerk	217
	Conclusie	219
Hoofdstuk 9:	Afdrukken	220
	Module Afdrukken	221
	De juiste afdrukinstellingen	223
	Praktijkvoorbeelden	225
	Case: indexprint voor archief	225
	Case: indexprint voor klant	229
	Case: combivel voor schoolfoto's	231
	Case: galerieprint	234
	Case: expositieafdruk met handtekening of fotorand	238
	Afwijkende instellingen op een Mac	241
	Conclusie	243
Hoofdstuk 10:	Foto's presenteren op het web	244
	Twee soorten galerieën: HTML en Flash	245
	Linkerhoofdpaneel	245
	Rechterhoofdpaneel	246
	Snel een webgalerie maken	247
	Site-info aanpassen	247
	Kleurenpalet	248
	Vormgeving	248
	Afbeeldingsinformatie	250
	Uitvoerinstantellingen	250
	Eigen sjabloon	251
	Extra sjablonen en lay-outstijlen	252
	Slideshow Pro	253
	Samenvatting	253

HOOFDSTUK A: Lightroom optimaliseren	254
Vaste schijven	255
Instellingen	256
XMP	256
Een optimale catalogus	257
De Camera Raw Cache	257
HOOFDSTUK B: Kleurbeheer	260
Theorie	261
Waarom kleurbeheer?	261
Kleurprofielen	262
Praktijk	263
Hardware	264
Profielen maken	265
Samenvatting	267
HOOFDSTUK C: DNG-profielen en X-Rite ColorChecker Passport	268
Cameraprofielen	269
X-Rite ColorChecker Passport	271
Samenvatting	272
Index	274

:::IN DEN BEGINNE...

:::00 IN DEN BEGINNE...

Niet veel boeken zullen beginnen met een hoofdstuk nul. Toch hebben we voor de tweede editie van Bewuster en beter werken met Lightroom 3 besloten het boek uit te breiden met een dergelijk hoofdstuk. U kunt het zonder problemen overslaan, want hoofdstuk 1 is een prima begin. Maar wilt u meer achtergrondkennis over de structuur van Lightroom vergaren en moet u nog met een 'schone lei' beginnen, dan zult u hier toch nuttige informatie vinden.

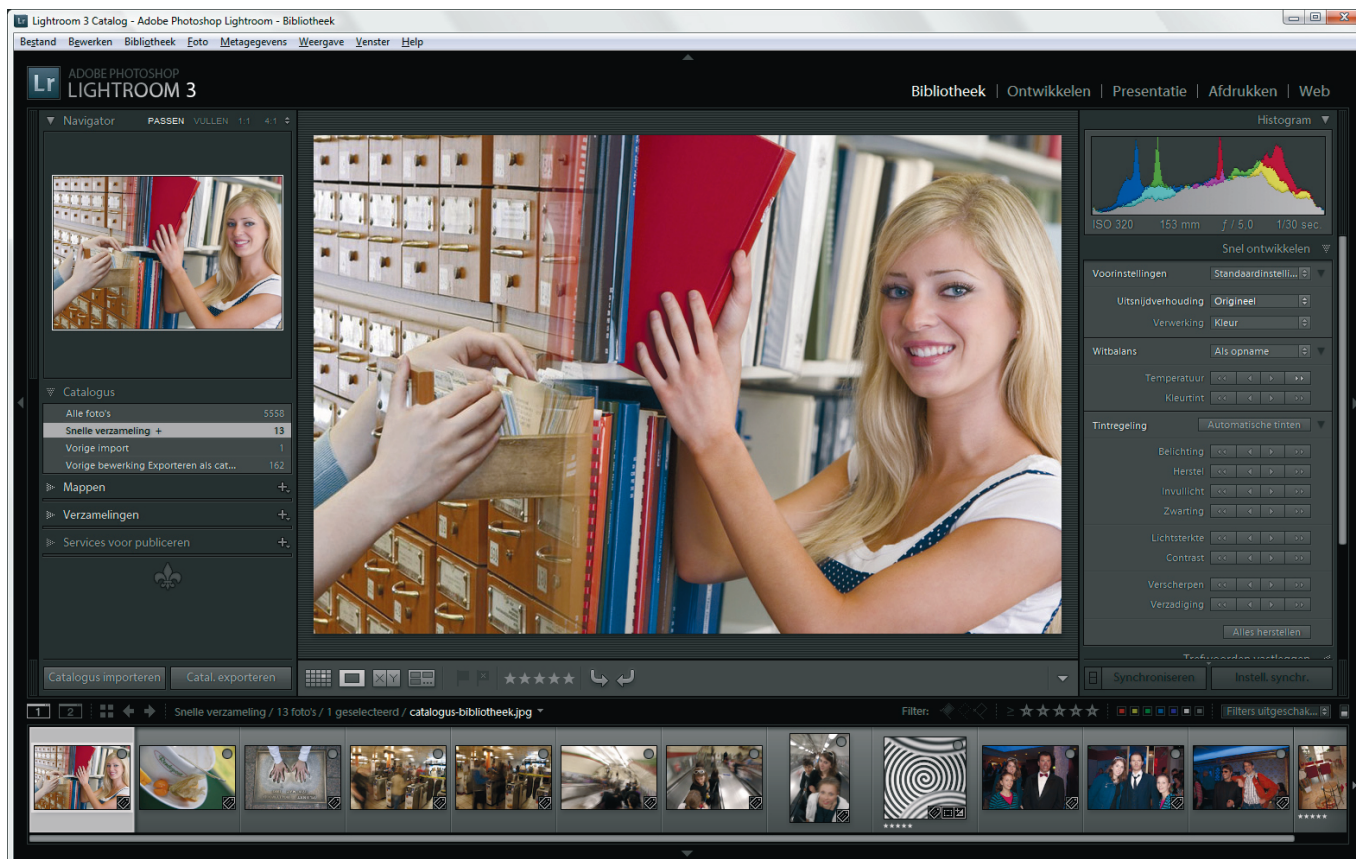
Tevens zullen we aandacht besteden aan het verhuizen van foto's en de bibliotheek van de ene naar de andere computer (Windows en/of Mac) en geven we een stappenplan om met de meest elementaire handelingen met Lightroom te starten en met een foto van A naar B te gaan.

STRUCTUUR

Iedereen weet wat een bibliotheek met boeken is en kan er meestal redelijk snel zijn weg in vinden. Ten overvloede: in een bibliotheek staan rekken met echte boeken. Zowel de rekken als de boeken zijn geordend op onderwerp en bovendien zijn ze afzonderlijk gecodeerd. Lopend langs de rekken is in principe elk boek te vinden.

Afbeelding 00.01

De structuur waarmee Lightroom uw foto's beheert, is te vergelijken met die van de analoge bibliotheek.

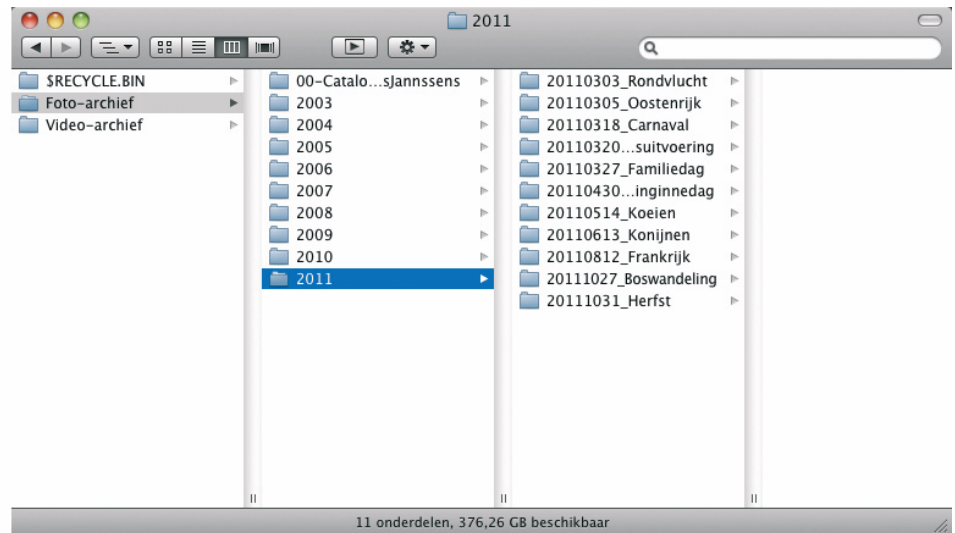
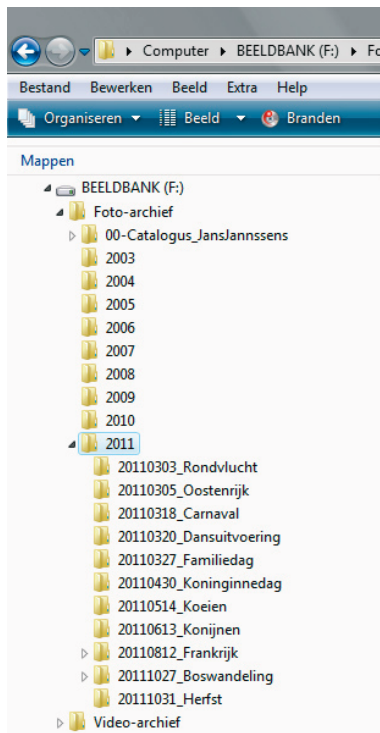

Handiger is echter om bij de ingang van de bibliotheek aan een tafel de catalogus ter hand te nemen. Hierin staan in een bepaalde structuur alle titels met daarbij de locatie. Behalve de titel treft u er vaak ook nog de naam van de auteur en een samenvatting van de inhoud in aan. Zeker als de catalogus een databestand is op een computer, kunt u met enkele trefwoorden (auteur, onderwerp, titel) een titel snel terugvinden. Met de locatiecode loopt u naar het rek en vindt u het gewenste boek. De geschetste situatie kan ook toegepast worden op digitale foto's en daarbij kan Lightroom een belangrijke rol spelen.

Net als met boeken is de belangrijkste taak om de fysieke bestanden van uw foto's in mappen op uw computer te plaatsen. Doe dit volgens een vaste structuur. In afbeelding 0.2 ziet u daarvan een voorbeeld. Door de mapnaam te laten beginnen met de datum (JJJJMMDD) hebt u automatisch een chronologische volgorde van uw foto-sessies. Als deze datum aangevuld wordt met een trefwoord, kunt u met die combinatie, *20110812_vakantie-frankrijk*, redelijk eenvoudig een serie foto's terugvinden. U zou deze structuur door Lightroom kunnen laten verzorgen, maar het heeft onze voorkeur dit zelf te doen vanuit Windows Verkenner of Finder en de foto's vanaf het geheugenkaartje met een kaartlezer in uw eigengemaakte mappenarchief

Afbeelding 00.02

De mappenstructuur van een fototheek met de fysieke fotobestanden.

te kopiëren. Zo kunt u uw fysieke fototheek (mappen met fotobestanden) inrichten als ware het een bibliotheek met rekken en boeken.

Net zoals in een bibliotheek zou een catalogus ook voor uw fotoarchief de vindbaarheid van foto's sterk kunnen verbeteren. Maar hoe doet u dat? Geen nood, want daarbij komt Lightroom u te hulp. Door foto's in Lightroom te importeren, plaatst u de gegevens van die foto's (plaats op de computer, opnamegegevens, voorvertoning) in een catalogus van Lightroom, zoals dat eigenlijk ook gebeurt bij het inschrijven van nieuwe boeken in de catalogus van een bibliotheek. Bij het importeren in Lightroom vanuit een mappenstructuur op een vaste schijf worden dus geen fysieke fotobestanden verplaatst of gekopieerd.

LET OP

Belangrijk voor het goed functioneren en de betrouwbaarheid van de catalogus is dat de koppeling tussen fotobestand en vermelding in de catalogus niet wordt verbroken. Als u met Windows Verkenner of Finder fysiek fotobestanden verplaatst of verwijdert op uw computer, weet Lightroom niet meer waar de foto's staan. Dat is te vergelijken met iemand die in een bibliotheek boeken verplaatst of verwijderd zonder dat in de catalogus te vermelden. Het lijkt dan of het boek nog aanwezig is, maar als u op de locatie kijkt, zal het boek daar niet meer staan. De ont koppeling tussen catalogus en locatie kan ook ontstaan als u in Lightroom foto's verwijderd uit de catalogus, zonder ze van de computer te verwijderen. U denkt in Lightroom dat bepaalde foto's er niet meer zijn, maar ze staan nog wel als bestand op de vaste schijf.

Deze catalogus is dus het kloppend hart van de module Bibliotheek in Lightroom en geeft u snel en overzichtelijk een inhoudelijk beeld van uw fototheek. Lightroom geeft u vervolgens drie hoofdgereedschappen om met de catalogus te werken:

- beheer van gegevens (module Bibliotheek);
- optimaliseren van de previews (module Ontwikkelen);
- publicatie (Exporteren en modules Presentatie, Afdrukken en Web).

Afbeelding 00.03

De vijf modules van Lightroom.

BIBLIOTHEEK

De module Bibliotheek is bedoeld om gegevens aan de catalogus toe te voegen, zoals trefwoorden en persoonsgegevens, en om uw foto's te beoordelen, te selecteren en te beheren. Natuurlijk is het ook de plaats om uw fotoarchief te doorzoeken. Deze module hadden ze wat ons betreft ook gewoon Catalogus kunnen noemen, omdat slechts met fotogegevens en -previews wordt gewerkt en niet met de daadwerkelijke fotobestanden. De eigenlijke bibliotheek is voor ons is de mappenstructuur die we zelf gemaakt hebben en gevuld hebben met fotobestanden.

ONTWIKKELEN

In de module Ontwikkelen kunt u uw foto's optimaliseren. Dit gebeurt echter volgens een ander principe dan in Photoshop. In Lightroom worden niet de pixels van de foto bewerkt, maar worden slechts waarden van parameters, zoals Belichting of Verscherpen, toegepast op de voorvertoning (*preview*) van het fotobestand. Deze worden als een soort recept opgeslagen in de catalogus bij de overige gegevens van het fotobestand en dat gebeurt real-time. U hoeft in Lightroom nooit een foto op te slaan. Het recept kan na afsluiten en starten van Lightroom weer vrijelijk aangepast worden. Bovendien kunt u terugkeren naar de oorspronkelijke voorvertoning of zelfs voor één fotobestand verschillende recepten, en dus verschillende voorvertoningen, maken.

EXPORTEREN, PRESENTATIE, AFDRUKKEN EN WEB

In de modules Bibliotheek en Ontwikkelen werkt u dus eigenlijk alleen virtueel met de foto's. Behalve een voorvertoning op het beeldscherm is een foto nog steeds niet tastbaar in de vorm van een bestand of een publicatievorm. Wilt u een of meer foto's als JPEG- of TIFF-bestand gebruiken, dan zult u de gegevens van de foto en het bijbehorende recept vanuit Lightroom in het gewenste bestandstype moeten exporteren (Shift+Ctrl+E). Met de modules Presentatie, Afdrukken en Web kunt u echter ook direct een tastbare diavoorstelling, print of webgalerie maken.

TIP

De op de camera ingestelde witbalans bepaalt bij RAW grotendeels de kleuren van de voorvertoning in Lightroom. Zaken als verscherping of beeldstijlen zijn vaak eigen aan de camera en zullen door Lightroom niet in de voorvertoning worden meegenomen. Is uw camera ingesteld op monochroom en RAW en bekijkt u de foto's in Lightroom, dan zullen ze toch als kleurenbeeld worden weergegeven.

Tip: selecteer alle beelden en druk op de letter V. Zo worden ze allemaal in grijswaarden getoond.

LOCATIE CATALOGUS

Als u zonder voorkennis van start gaat met Lightroom, wordt automatisch een catalogus gemaakt. Terwijl u in de loop van de tijd meer foto's in Lightroom importeert, zal de catalogus steeds verder uitdijen en zal Lightroom ook een keer per week een back-up maken van de catalogus (niet van de fysieke fotobestanden!). Op een dag zal het echter gebeuren dat u op uw computer op zoek moet naar de catalogus waarin u altijd werkt. Die vindt u op de C-schijf in de map Gebruikers*uw naam*\Afbeeldingen\Lightroom als het bestand Lightroom 3 Catalog.lrcat. Dat is bij Windows en Mac hetzelfde. Uw fotoarchief met de fysieke bestanden zal waarschijnlijk op een dataschijf staan of op een externe vaste schijf.

Op zich is dit geen bezwaar, maar als bijvoorbeeld uw C-schijf crasht of geformatteerd wordt, bent u alle previews en recepten van uw foto's kwijt. Ook staat de back-up van de catalogus niet bij de back-up van uw fotoarchief. Een ander nadeel van de standaardlocatie van de catalogus is dat deze op de C-schijf staat en dat het bestand op een zeker moment, als u veel foto's hebt geïmporteerd in Lightroom, vele gigabytes in beslag neemt en uiteindelijk kan leiden tot een vermindering van de algemene prestaties van uw computer.

Ons advies is dan ook om de catalogus op dezelfde vaste schijf te zetten als waar uw fotoarchief op staat en de catalogus ook een herkenbare naam te geven. De extensie zal altijd .lrcat zijn. De (externe) vaste schijf voldoet bij voorkeur aan de volgende eisen:

- een snelle aansluiting (eSata, USB3 of Firewire 800)
- een grote capaciteit (minimaal 1 TB)
- bij voorkeur een grote cache en een hoge rotatiesnelheid (7200 rpm).

TIP

Staan fotoarchief en catalogus op dezelfde schijf, dan zal bij een back-up van die schijf ook de catalogus worden opgeslagen en hebt u na een crash de fotobestanden en de catalogus direct weer beschikbaar.

Er kunnen zich drie situaties voordoen als u de catalogus en de fotobestanden op dezelfde schijf wilt hebben:

- U hebt nog geen foto's geïmporteerd in Lightroom en er is nog geen catalogus.
- U hebt uw fotobestanden op een andere dan de C-schijf staan en gebruikt de standaardcatalogus.
- Uw foto's staan verspreid over verschillende schijven en u gebruikt de standaardlocatie van de catalogus.

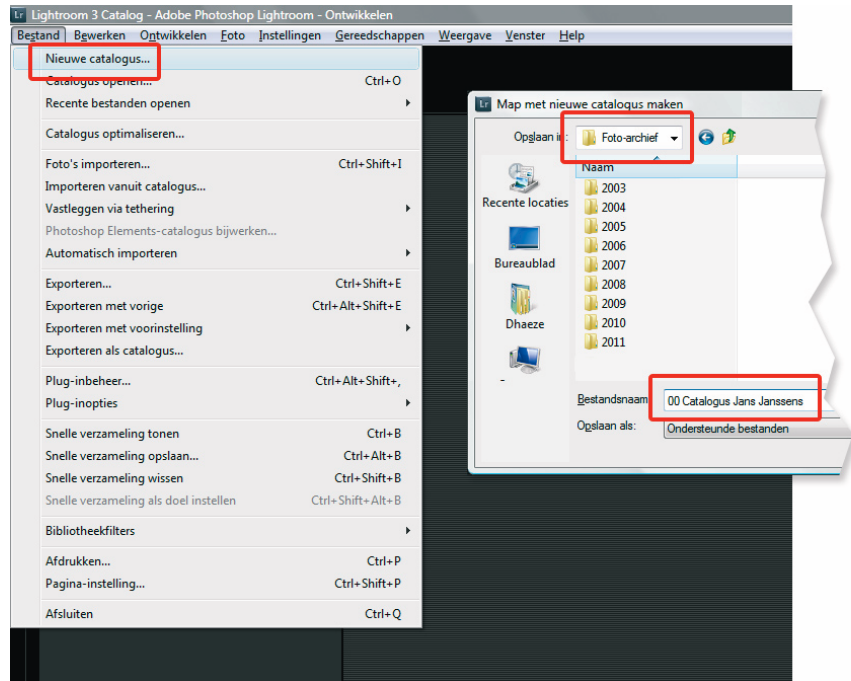
NOG GEEN CATALOGUS

Zijn nog geen foto's geïmporteerd in Lightroom, dan gaat u als volgt te werk.

- 1 Start Lightroom.
- 2 Kies **Bestand, Nieuwe catalogus**
- 3 Bedenk een duidelijk naam.
- 4 Blader naar de schijf met de bestanden van uw fotoarchief.
- 5 Bevestig uw keuze.

Afbeelding 00.04

Het maken van een nieuwe catalogus in dezelfde map als waarin uw fotoarchief staat.

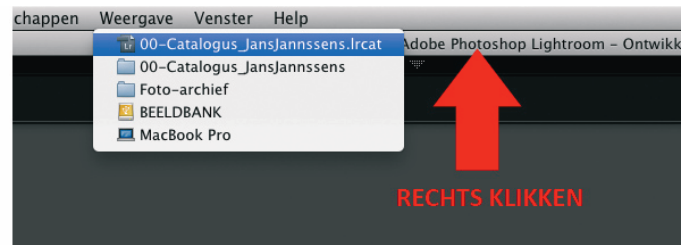
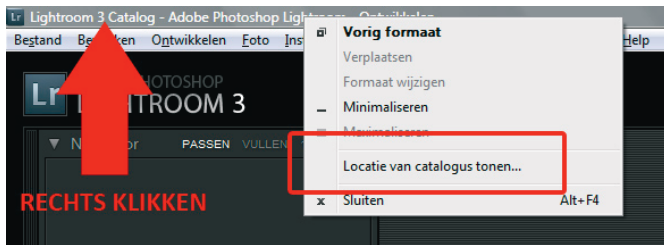

Lightroom sluit de standaardcatalogus en opent de nieuwe, lege catalogus die u net hebt gemaakt. De naam van die nieuwe catalogus ziet u linksboven (Mac: midden) in de titelbalk van Lightroom. U kunt nu foto's importeren.

FOTOBESTANDEN OP ÉÉN SCHIJF, CATALOGUS OP C-SCHIJF

Hebt u al een catalogus opgebouwd van een uitgebreid fotoarchief, dan kunt u de catalogus verplaatsen naar de vaste schijf met daarop de fotobestanden. De locatie van de catalogus waarin u werkt, is eenvoudig te vinden door in Windows linksboven in de titelbalk van Lightroom te rechtsklikken op de naam van de catalogus en de optie **Locatie van catalogus tonen** te kiezen (Mac: rechtsklikken midden op naam catalogus in titelbalk opent Finder).

Het Ircat-bestand wordt in Windows Verkenner of in Finder getoond. Kopieer dit bestand naar de locatie waar uw fotobestanden staan en wijzig de naam van Lightroom 3 Catalog in een voor u duidelijke naam. Als u nu op dit Ircat-bestand dubbelklikt, wordt de catalogus geopend en ziet u al uw foto's netjes met alle gegevens terug.

Afbeelding 00.05

De locatie van een catalogus tonen in Windows en Mac.

FOTOBESTANDEN OP VERSCHILLENDE SCHIJVEN, CATALOGUS OP C-SCHIJF

Als u vanuit diverse schijfloccaties foto's in Lightroom geïmporteerd hebt, kan uw fotoarchief onoverzichtelijk worden en is het ook niet mogelijk de catalogus bij de fotobestanden te plaatsen. Het is dan raadzaam om alle fotobestanden op één schijf te verzamelen en daarbij ook de catalogus te plaatsen. Deze 'volksverhuizing' kan Lightroom voor u verzorgen met de optie **Exporteren als catalogus** in het menu **Bestand**.

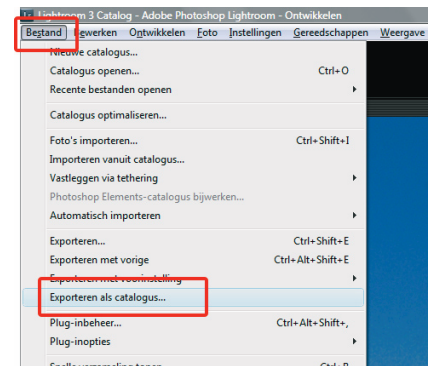
Maak in Lightroom een selectie van de gewenste foto's of selecteer alle previews (Ctrl+A). Alle fotobestanden in de betreffende mappen worden met de optie **Exporteren als catalogus** fysiek gekopieerd naar de nieuwe locatie en de catalogus wordt hierop aangepast. Zorg dat de exportlocatie een snelle vaste schijf is, waarop u nu uw hele fotoarchief verzameld hebt.

HET ARCHIEF VERHUIZEN

Als u de fotobestanden en de catalogus op één schijf hebt staan, is het verhuizen ervan relatief eenvoudig. Selecteer het gehele fotoarchief inclusief de map met de catalogus en kopieer deze naar de nieuwe vaste schijf of computer. Dit werkt goed in de volgende situaties:

- Verhuizen naar grotere of snellere vaste schijf.
- Verhuizen van oude naar nieuwe computer.
- Overzetten van laptop naar desktop en omgekeerd.
- Verhuizen van Windows naar Mac en omgekeerd.

Omdat bij deze verhuizing vele gigabytes betrokken zijn, zal dit de nodig tijd in beslag nemen.

Afbeelding 00.06

Het verzamelen van fotobestanden op één locatie in een nieuwe catalogus.

TIP

Staan uw fotoarchief en de catalogus op één externe (snelle) vaste schijf, dan kunt u deze overal mee naartoe nemen. Als de computer (Windows of Mac) op locatie over Lightroom beschikt, hoeft u alleen de externe schijf aan te sluiten en u kunt uw gehele fotoarchief vanuit Lightroom op de andere computer zien en benaderen!

STAPSGEWIJS BEGINNEN

Als u Lightroom de eerste keer start, is de werkwijze niet vanzelfsprekend. U ziet een grijze en vooral lege interface met een oneindig aantal knopjes. Waar moet u beginnen? De volgende hoofdstukken geven u alle informatie, maar hieronder vindt u een kort overzicht van de stappen om foto's te beoordelen, selecteren, bewerken, publiceren en exporteren.

- 1 Zorg voor een overzichtelijke mappenstructuur voor uw fotobestanden.
- 2 Maak een eigen catalogus op dezelfde schijf als waarop uw fotobestanden staan (zie de voorgaande paragraaf).
- 3 U ziet een lege catalogus met boven vijf modules en links en rechts panelen.
- 4 Klik in de module Bibliotheek op de knop **Importeren**, onder in het linkerpaneel.
- 5 Blader links in het Importvenster naar de gewenste map met foto's.
- 6 Alle foto's zijn te zien in een rasterweergave (toets G) en vinkjes kunnen aan- en uitgezet worden.
- 7 Druk op de toets E om foto's beeldvullend te zien en eventueel te selecteren. In die weergave bladert u met de pijltoetsen links en rechts door de foto's. Druk op de toets G voor een totaaloverzicht.
- 8 Kies in het rechterpaneel van het Importvenster bij **Voorvert. Renderen** de optie **Standaard**.
- 9 Maak in rechterpaneel nieuwe metagegevens met naam en adres.
- 10 Klik rechtsonder in het dialoogvenster op de knop **Importeren** om de foto's in de catalogus van Lightroom op te nemen. De voortgang ziet u linksboven in het hoofdvenster.
- 11 Eerst ziet u kleine miniatures verschijnen. Vervolgens worden in de voortgangstatus ook de grotere previews gemaakt. Wacht bij voorkeur met werken tot het hele importproces klaar is.
- 12 U ziet in het midden van het scherm een raster van miniatures. Onderaan staat een strip met diezelfde miniatures. Druk op de toets E om de eerste foto schermvullend te zien. Beoordeel de foto op kadering, belichting en kleur. Om de scherpte op 100% te kunnen zien, klikt u in de beeldvullende voorvertoning van een foto. Door met ingedrukte muisknop te slepen, schuift u door de foto. Als u

- 13 Geef op basis van de genoemde kwaliteitscriteria de foto's een sterwaardering met de cijferoetsen 1 tot en met 5. Kies 4 voor een goede foto, die nog enigszins bewerkt moet worden. Kies 5 voor een bijna perfecte foto die u bijvoorbeeld alleen hoeft bij te snijden.
- 14 Klik onderaan rechts in de balk boven de filmstrip op het woordje **Filter**. U ziet nu vijf sterren op de balk.
- 15 Klik op de vierde ster en in de filmstrip zijn nu alleen nog de foto's met een sterwaardering van 4 en hoger te zien. Druk op de letter G om een rasteroverzicht te zien in het hoofdvenster.
- 16 Sterwaarderingen kunnen aangepast worden door een andere waarde te typen. Met nul vervalt de waardering.
- 17 Schakel over op de module Ontwikkelen en pas met de gereedschappen belichting, kleur en detail aan.
- 18 Een foto bijsnijden doet u snel met Uitsnijdbedekking door op de letter R te drukken. Het kader kan worden verkleind door de besturingspunten te slepen. Door te slepen in het kader verschuift u de foto in het kleinere kader. De foto kan gedraaid worden door buiten het kader te slepen. Druk weer op de letter R om de uitsnede beeldvullend te zien. U kunt zo later de uitsneden nog eenvoudig aanpassen.
- 19 Hebt u alle foto's aangepast, dan kunt u de gewenste foto's met Ctrl of Shift (Cmd of Shift) selecteren in de Rasterweergave (G) en gebruiken in de modules Presentatie, Afdrukken en Web.
- 20 Wilt u de geselecteerde foto's als JPEG of TIFF kunnen gebruiken, kies dan **Bestand, Exporteren** (Shift+Ctrl+E/Shift+Cmd+E) en stel de gewenste locatie en andere opties in en klik op **Exporteren**.

SAMENVATTING

U hebt dit hoofdstuk nul blijkbaar niet overgeslagen en wij hopen dat u met de informatie bewuster met Lightroom aan de slag gaat. Zie uw fotoarchief als een bibliotheek met een catalogus en u zult de achterliggende principes van dit fantastische programma niet alleen beter begrijpen, maar ook bepaalde handelingen als vanzelfsprekender zien. Het beheer van uw foto's zal daardoor sneller, beter en diepgaander zijn. Ook verhuizen van fotobestanden en catalogi zal geen probleem meer zijn. Het stappenplan bevat de meest elementaire handelingen om als nieuwe gebruiker van A naar B te komen. Lightroom kan echter tot Z en de details van de handelingen leert u in de volgende hoofdstukken.

TIP

Kijk voor voorbeeldfoto's en meer op www.vanduurenmedia.nl/Support/Downloads.